

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Академічна доброчесність і професійна етика
Викладач (-і)	доцент Ілійчук Любомира Василівна
Контактний телефон викладача	+380507075060
E-mail викладача	liubomyra.iliichuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом вивчення навчальної дисципліни є:</u> ознайомлення здобувачів вищої освіти із вимогами чинного законодавства щодо дотримання принципів академічної доброчесності в освітньому процесі і науковій діяльності, можливостями технічних засобів й інструментів протидії порушенням академічної доброчесності, формування у них практичних навичок, умінь та компетентностей, необхідних для протидії проявам академічної недоброчесності, що є важливою умовою забезпечення якості освіти. У процесі вивчення курсу здобувачі отримують знання про ключові положення чинних нормативно-правових документів з питань академічної доброчесності; основні поняття, принципи і цінності академічної доброчесності, її вплив на якість освіти; процедури і механізми дотримання принципів академічної доброчесності у закладі освіти; види і прояви академічної недоброчесності та шляхи їх подолання; інструменти і технології наукового пошуку, обробки та опрацювання наукової літератури задля дотримання принципів наукової доброчесності; оволодівають уміннями застосовувати і дотримуватись на практиці ключових положень чинного законодавства з питань академічної доброчесності; виявляти прояви академічної недоброчесності й визначати їхні наслідки в освітньому процесі та науковій діяльності; здійснювати наукові дослідження й оформляти їхні результати із дотриманням принципів академічної доброчесності; запобігати і боротися із проявами академічної недоброчесності й сприяти формуванню культури академічної доброчесності в освітньому середовищі закладу освіти.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою вивчення навчальної дисципліни є:</u> формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань про принципи академічної доброчесності та механізми їх дотримання в освітньому середовищі закладу освіти й організації наукової діяльності, набуття компетентностей, необхідних для реалізації визначених законодавством цінностей академічної доброчесності як ключової ідеї забезпечення якості освіти, довіри до результатів навчання і наукових досягнень майбутніх фахівців. <u>Основними цілями вивчення навчальної дисципліни є:</u> сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про академічну доброчесність як інструмент забезпечення якості освіти, її сутність, ключові поняття і нормативно-правові засади, ознайомити їх із процедурами дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності як в умовах закладу вищої освіти, так і за місцем майбутнього працевлаштування у закладі загальної середньої освіти, а також шляхами подолання проявів академічної недоброчесності в освітній та науковій діяльності, сприяти оволодінню ними дієвими механізмами та інструментами запобігання порушенням академічної доброчесності в освітньому середовищі сучасного закладу освіти.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання:

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-19. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
6	013 Початкова освіта	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Академічна доброчесність: сутність,	2	2	10

ключові поняття і нормативно-правові засади			
Тема 2. Роль і місце академічної доброчесності в системі забезпечення якості освіти	2	2	10
Тема 3. Механізми дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності	2	4	10
Тема 4. Академічна доброчесність в освітній діяльності та шляхи подолання проявів неodobrochесності	2	4	10
Тема 5. Академічна доброчесність у науковій діяльності. Плагіат як прояв неodobrochесності, його різновиди і способи виявлення	2	4	10
Тема 6. Професійна етика в системі забезпечення якості та ефективності освітніх і управлінських процесів закладу освіти	2	2	10
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyt). Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Практичні заняття – 60 балів. Підсумкова контрольна робота – 30 балів. Самостійна робота (індивідуальне/творче завдання) – 10 балів. Здобувач освіти може отримати додаткові бали за результати неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота – 30 балів. Самостійна робота – 10 балів.
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 90% завдань під час вивчення дисципліни. При виставленні оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального

творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkej>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/rokxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
2. Бабенко В. А., Байрамова О. В. Система забезпечення академічної доброчесності у вищій освіті. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 1. С.23-27.
3. Беженар К. Д., Байрамова О. В. Етичні принципи як основа реалізації академічної доброчесності у закладах освіти. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 1. С.41-46.
4. Білоус І. П. Значення академічної доброчесності в сучасному освітньо-науковому просторі. *Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні*. 2021. Вип.10. С.32-35.
5. Блощинська В. А. Етика. Практикум : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 248 с.
6. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 252 с.
7. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навчально-методичний посібник. Львів : Норма, 2011. 344с.
8. Вознюк Н. Етика : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 300 с.
9. Гриценко Т., Гриценко С., Іщенко Т. Етика ділового спілкування. Київ, 2019. 176 с.
10. Дуб Н., Головачук М. Реалізація принципу академічної доброчесності в системі внутрішнього забезпечення якості освіти. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 1. С.62-65.
11. Дудник Н. Педагогічна етика : навч. посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 120 с.
12. Єгорченко І. Д., Серебряков М. В. Академічна доброчесність. Проект «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія!». Київ : 2018. URL: <https://rpr.org.ua/wpcontent/uploads/2018/10/Analitychna-zapyska-akademichna-dobrochesnist.pdf>
13. Ілійчук Л. Сучасні стандарти та показники оцінювання якості вищої освіти в Україні. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. Вип. 7. С. 47–59. DOI: 10.51706/2707-3076-2022-7-5.
14. Ілійчук Л. В. Академічна доброчесність і професійна етика : методичні рекомендації для

- самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2024. 56 с.
15. Ілійчук Л. В. Академічна доброчесність як інструмент забезпечення якості вищої освіти. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2022. Вип. 3. С.34-39.
16. Кілівнік Ж. М., Охман О. В. Правове регулювання принципів реалізації академічної доброчесності. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 2. С.57-62.
17. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dhres>
18. Колесніков А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 122-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rarpsu_2019_24_16
19. Кубрак О. Етика ділового та повсякденного спілкування. Київ, 2020. 219 с.
20. Маслікова І. Цілі та цінності сучасного університету: виклики академічної доброчесності в умовах онлайн навчання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія*. 2021. Вип. 1. С. 24-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNUF_2021_1_5
21. Маслікова І. І. Шляхи розвитку культури якості освіти та академічної доброчесності в сучасному університеті. *Українські культурологічні студії*. 2021. № 2. С. 63-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrks_2021_2_14
22. Машкіна С. В. Професійна етика майбутніх педагогів : посібник. Київ : ПООД НАПНУ, 2013. 145 с.
23. Машкіна С.В. Професійна етика майбутніх педагогів : посібник. Київ, 2013. 145 с. URL: http://ipood.com.ua/data/NDR/Vyhovni_systemy/2013_Mashkina_posibnyk.pdf
24. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упоряд.: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. 2019. 41 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1UjtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cxbq9/view
25. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упоряд.: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. 2019. 41 с.
26. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редкол.: В. Пашкова, О. Воскобойнікова-Гузева, Я. Сошинська, О. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. 75 с.
27. Мірчук І. Л., Зелена О. Я. Академічна доброчесність у теорії й на практиці з позицій викладача та студента. *Габітус*. 2021. Вип. 26. С. 32-38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2021_26_7
28. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dzugk>
29. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dhrfb>
30. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/dhrfg>
31. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
32. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
33. Про загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 р. №463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
34. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

35. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
36. Проєкт «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) / Американські Ради з міжнародної освіти. URL: <https://academiq.org.ua>
37. Проєкт Закону України «Про академічну доброчесність». 2020. URL: <http://surl.li/qkbq>
38. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності / уклад.: підкомісія 303 «Академічна доброчесність». 2016. 24 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wb3Qzc2F3ODBuZWm/view>
39. Рускуліс Л. Академічна доброчесність : навч.-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2022. 86 с.
40. Савчин М. В. Академічна свобода та право індивіда на розвиток (про формування світу ідей та обмін ними). Університетські наукові записки. 2019. № 69-70. С. 6-26. URL: <http://surl.li/liybi>
41. Стежко З. В., Шалімова Н. С., Андрощук І. І. Академічна доброчесність у вищій освіті: прояви та мотиваційні чинники. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського*. 2022. № 3. С. 7-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2022_3_3
42. Теличко Н. В., Теличко Т. В. Роль педагогічної етики у формуванні особистості майбутнього педагога. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Т. 2. Вип. 50. С. 101-103. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/50.2.20>
43. Федорович А. В. Етика педагога як змістова основа його моральної компетентності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 74. С. 149-153. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.74-1.28>
44. Цимбалюк Г. С. Закордонний досвід академічної доброчесності. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2021. Вип. 2. С. 101-103.
45. Цінько С. В. Формування у здобувачів освіти принципів академічної доброчесності як професійне кредо. *Академічна доброчесність: практичний досвід*. 2022. Вип. 3. С. 59-63.
46. Шкіцька І. Ю. Основи академічної доброчесності : практикум : навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/31709>
47. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма : методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.
48. Ілічук Л. Academic integrity as an important component of the quality assurance system of higher education. *Гірська школа Українських Карпат*. 2021. № 25. С. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.15330/msuc.2021.25.5-8>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
та освітній інновацій

Любомира ІЛІЧУК

